

Standardy ochrony małoletnich

***POLITYKA OCHRONY DZIECI
PRZED KRZYWDZENIEM***

Szkoła Podstawowa nr 4 w Krakowie

28 lutego 2024 r.

PODSTAWA PRAWNA:

- *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2021 r. poz. 1249 z późn. zm. oraz z 2023 r. poz. 289 i 535)*
- *Ustawa z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 535)*
- *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1606) art. 7 pkt 6.*
- *Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2011r. Nr 209, poz.1245)*
- *Ustawa z 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz.U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.)*

Dokument „Standardy ochrony małoletnich” opiera się na powyższych przepisach prawa. Został opracowany z wykorzystaniem obowiązującego w szkole od 2019 r. dokumentu „Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem”, wypracowanego w czasie realizacji przez szkołę projektu „Chronimy Dzieci” Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę.

Skorzystalismy z materiału Fundacji Dajemy Dzieciom Siłę „Standardy ochrony dzieci w żłobkach i placówkach”, opracowanie: Katarzyna Katana, Anna Krawczak, Urszula Kubicka-Kraszyńska, Katarzyna Roguszevska, Marta Skierkowska, Agata Sotomska

POLITYKA OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM

Szkoła Podstawowa nr 4 w Krakowie

Preambuła

Naczelną zasadą działań podejmowanych przez wszystkich pracowników szkoły jest działanie dla dobra dzieci, w ich najlepszym interesie.

Pracownik szkoły traktuje dzieci z szacunkiem oraz uwzględnia ich potrzeby. Dbą o rozwój uczniów a realizując ten cel, działa w ramach obowiązującego prawa, statutu szkoły oraz swoich kompetencji. Niedopuszczalne jest stosowanie przez pracownika wobec dziecka przemocy w jakiegokolwiek formie.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

§ 1

1. Pracownikiem szkoły jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, umowy cywilnoprawnej, wolontariusz i osoba odbywająca praktykę studencką.
2. Dzieckiem jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
3. Opiekunem dziecka jest osoba uprawniona do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic/opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym: rodzina zastępcza).
4. Przez krzywdzenie dziecka należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub karalnego na szkodę dziecka przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły lub zagrożenie dobra dziecka, w tym jego zaniedbywanie.
5. Czynniki ryzyka to wszelkie okoliczności zwiększające prawdopodobieństwo, że dziecko doświadczy celowego/umyślnego lub nieumyślnego/przypadkowego krzywdzenia, nieodpowiednich oddziaływań, które mogą spowodować zaburzenia w przebiegu jego rozwoju.
6. Osoba odpowiedzialna za Internet w szkole to wyznaczony przez dyrektora pracownik, sprawujący nadzór nad bezpiecznym korzystaniem z Internetu przez dzieci na terenie szkoły.
7. Osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony dzieci to wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad realizacją **Polityki ochrony dzieci** w szkole.
8. Daną osobową dziecka jest każda informacja umożliwiająca identyfikację dziecka.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci

§ 2

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci.
2. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, pracownicy szkoły (w szczególności nauczyciele i wychowawcy, psycholog, pedagog, dyrektor) podejmują rozmowę z rodzicami, przekazując informacje na temat dostępnej oferty wsparcia i motywując ich do szukania pomocy.

3. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka poprzez obserwację i rozmowy z uczniem, rozmowy z rodzicem/rodzicami oraz instytucjami wspomagającymi ochronę ucznia. Notatki z tych rozmów przechowywane są w dokumentacji wychowawcy klasy/psychologa/pedagoga.

Rozdział III

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka

§ 3

1. W przypadku podjęcia przez pracownika szkoły podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone, pracownik ma obowiązek sporządzenia notatki służbowej (*wzór zał. nr 1*) i przekazania uzyskanej informacji pedagogowi/psychologowi szkolnemu i dyrektorowi szkoły.

§ 4

2. Pedagog/psycholog wzywa opiekunów dziecka, którego krzywdzenie podejrzewa oraz informuje ich o tym podejrzeniu.

3. Pedagog/psycholog sporządza opis sytuacji rodzinnej dziecka na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, wychowawcą i rodzicami oraz plan pomocy dziecku.

4. Plan pomocy dziecku powinien zawierać wskazania dotyczące:

- a) podjęcia przez szkołę działań w celu zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji;
- b) wsparcia, jakie szkoła zaoferuje dziecku;
- c) skierowania dziecka do specjalistycznej placówki pomocy dziecku, jeżeli istnieje taka potrzeba.

5. W przypadku ustalenia krzywdzenia dziecka przez pracownika, po wyjaśnieniach, zastosowane mogą być przez dyrektora środki dyscyplinarne (pracownicy pedagogiczni) lub przewidziane w Kodeksie Pracy (pracownicy pozostali). Jeżeli istnieje podejrzenie, że pracownik szkoły popełnił na szkodę dziecka przestępstwo, po rozpatrzeniu sprawy dyrektor zobowiązany jest do niezwłocznego zawiadomienia o powyższym Policji lub prokuratury.

6. W przypadku krzywdzenia ucznia przez inne dziecko na terenie szkoły lub poza nią, pracownik szkoły, który był świadkiem zdarzenia lub pozyskał informację o powyższym, zobowiązany jest poinformować o zdarzeniu wychowawcę i pedagoga oraz rodzica dziecka. W razie konieczności udzielenia pomocy medycznej, niezwłocznie zawiadamia dyrektora szkoły (pielęgniarkę szkolną). Wyjaśnienia dotyczące sytuacji uzyskuje się z rozmowy z poszkodowanym, ofiarą i świadkiem. W powyższych przypadkach stosuje się procedurę z § 4.pkt 3.

§ 5

1. W przypadkach bardziej skomplikowanych (dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego o dużym nasileniu) dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego mogą wejść: pedagog/psycholog, wychowawca dziecka, dyrektor, inni pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka lub o dziecku (dalej jako: zespół interwencyjny).

2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w § 4 pkt. 3 Polityki, na podstawie opisu sporządzonego przez pedagoga szkolnego oraz innych, uzyskanych przez członków zespołu informacji.

3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

§ 6

1. Plan pomocy dziecku jest przedstawiany przez pedagoga/psychologa rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Pedagog/psycholog informuje rodziców/opiekunów o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia dziecka do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja lub sąd rodzinno-opiekuńczy lub przewodniczący zespołu interdyscyplinarnego – procedura „Niebieskie Karty”).
3. Po poinformowaniu rodziców przez pedagoga/psychologa – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację dziecka/rodziny do Sądu Rodzinnego o zagrożeniu dobra dziecka, np. o zaniedbanie lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” (podejrzenie istnienia przemocy w rodzinie) do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
4. Dalszy tok postępowania leży w kompetencjach instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
5. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów dziecka na piśmie.

§ 7

1. Z przebiegu interwencji sporządza się kartę interwencji (wzór karty zał. nr 2).
2. Kartę załącza się do dokumentacji psychologa/pedagoga szkolnego.
3. Wszyscy pracownicy szkoły i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu dziecka lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział IV

Zasady ochrony danych osobowych dziecka

§ 8

1. Dane osobowe dziecka podlegają ochronie na zasadach określonych w ustawie z 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (tj. Dz.U. 2019 r. poz. 1781).
2. Pracownik instytucji ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza.
3. Dane osobowe dziecka są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.
4. Pracownik szkoły jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych dziecka i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2023 poz. 535).
5. Pracownik szkoły może wykorzystać informacje o dziecku w celach edukacyjnych, wychowawczych lub opiekuńczych po uzyskaniu zgody rodziców (wzór zgody zał. nr 4).

§ 10

1. Pracownik szkoły nie udostępnia przedstawicielom mediów informacji o dziecku ani o jego opiece.
2. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z opiekunem dziecka i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych

przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik instytucji podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do opiekuna dziecka.

3. Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi.

4. Pracownik szkoły nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik szkoły jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.

5. Pracownik szkoły, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może wypowiedzieć się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego opiekuna – po wyrażeniu pisemnej zgody przez opiekuna dziecka.

§ 11

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia szkoły. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.

2. Dyrektor szkoły, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie 1, poleca przygotować wybrane pomieszczenie szkoły w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie pojedynczych dzieci (z wyjątkiem filmowania większej zbiorowości, jeśli dyrektor uzna to za celowe).

Rozdział V

Zasady ochrony wizerunku dziecka

§ 12

Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.

§ 13

1. Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku dziecka (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie szkoły bez pisemnej zgody opiekuna dziecka (*wzór zgody zał. nr 5*).

2. Jeżeli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda opiekunów na utrwalanie wizerunku dziecka nie jest wymagana.

§ 14

Przed utrwaleniem wizerunku ucznia należy dziecko oraz jego opiekuna poinformować o tym, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. wizerunek umieszczony zostanie na stronie internetowej szkoły w celach promocyjnych).

Rozdział VI

Zasady dostępu dzieci do Internetu

§ 15

1. Szkoła, zapewniając dzieciom dostęp do Internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju; w szczególności należy zainstalować i aktualizować oprogramowanie zabezpieczające.

2. Na terenie szkoły dostęp dziecka do Internetu możliwy jest:

- a) pod nadzorem pracownika szkoły na zajęciach komputerowych/lekcjach informatyki i innych przedmiotów z wykorzystaniem urządzeń elektronicznych; pracownik szkoły czuwa nad bezpieczeństwem korzystania z Internetu przez dzieci;
 - b) w przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, pracownik ma obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z Internetu.
3. Szkoła zapewnia stały dostęp do materiałów edukacyjnych, dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu.
 4. Zabezpieczanie uczniów przed niepożądanymi treściami w sieci odbywa się również poprzez monitorowanie aktywności uczniów w sieci, stworzenie procedury identyfikacji użytkownika przed udostępnieniem mu określonych zasobów komputerowych (indywidualny login i hasło na komputerach w pracowni komputerowej), lekcje i warsztaty dotyczące cyberbezpieczeństwa, omawianie problematyki cyberbezpieczeństwa na spotkaniach z rodzicami.

§ 16

1. Dziecko korzystając z komputera w pracowni komputerowej używa konta przeznaczonego dla uczniów.
2. Uczeń korzysta w szkole z telefonu komórkowego na zasadach ustalonych w statucie szkoły.

§ 17

1. Osoba odpowiedzialna za Internet w szkole zapewnia na wszystkich komputerach z dostępem do Internetu zainstalowane i aktualizowane:
 - a) oprogramowanie filtrujące treści internetowe;
 - b) oprogramowanie monitorujące korzystanie przez dzieci z Internetu;
 - c) oprogramowanie antywirusowe;
 - d) oprogramowanie antyspamowe;
 - e) zaporę sieciową (firewall).
2. Oprogramowania komputerów szkolnych są aktualizowane automatycznie.
3. Wyznaczony pracownik szkoły przynajmniej raz w miesiącu sprawdza, czy na komputerach z dostępem do Internetu nie znajdują się niebezpieczne treści. W przypadku znalezienia niebezpiecznych treści, wyznaczony pracownik szkoły ustala, kto korzystał z komputera w czasie ich wprowadzenia.
4. Informację o dziecku, które korzystało z komputera w czasie wprowadzenia niebezpiecznych treści, pracownik szkoły przekazuje pedagogowi/psychologowi lub dyrektorowi szkoły.
5. Pedagog/psycholog przeprowadza z dzieckiem, o którym mowa w punktach poprzedzających, rozmowę na temat bezpieczeństwa w Internecie.
6. Jeżeli w wyniku przeprowadzonej rozmowy psycholog/pedagog uzyska informacje, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale III niniejszej Polityki.

Rozdział VII

Zasady bezpiecznych relacji w szkole pracownik szkoły – dziecko, relacje między dziećmi

1. Przy zatrudnianiu pracowników stosuje się zasady bezpiecznej rekrutacji, poprzez dokonanie oceny kwalifikacji, przygotowania kandydatów do pracy z dziećmi i uzyskanie o zatrudnianym pracowniku danych z Rejestru Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym oraz informacji z Krajowego Rejestru Karnego, w razie potrzeby z rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przestępstw lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego lub w przypadkach prawem wskazanym oświadczenia o niekaralności.

2. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji ustalone w szkole na podstawie obowiązujących przepisów prawa (statut, regulamin pracy, polityka ochrony dzieci, inne przepisy wewnętrzne), w szczególności:

- a) relacja pracownika szkoły z uczniami jest profesjonalna, komunikaty bądź działania wobec dziecka są odpowiednie do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i zrozumiałe dla ucznia;
- b) w obecności uczniów nie są stosowane wulgaryzmy, niestosowne żarty, obraźliwe gesty, nie wypowiada się treści o zabarwieniu seksualnym, agresywnym czy przemocowym;
- c) kontakty z uczniami nacechowane są szacunkiem, cierpliwością, życzliwością, dbałością o bezpieczeństwo fizyczne i psychiczne konkretnego dziecka i pozostałych uczniów;
- d) nie stosuje się wobec ucznia zachowań nacechowanych przemocą fizyczną, chyba że jest to niezbędne w sytuacji, w której uczeń zagraża sobie lub innym (np. mocne przytrzymanie);
- e) nie stosuje się gróźb;
- f) należy dbać o poufność i ochronę informacji dotyczących dziecka.

3. Pracownicy zapoznają uczniów z zasadami regulującymi funkcjonowanie szkoły, klasy, zasadami budowania bezpiecznych relacji (regulaminy, statut, zasady bezpiecznego zachowania, zasady klasowe).

4. Zasady bezpiecznych relacji są dostosowane do realiów funkcjonowania szkoły i dotyczą następujących obszarów:

➤ **Kontakt fizyczny** - dopuszczalny kontakt fizyczny z uczniem powinien być w naturalny sposób związany z zabawą, pomocą dziecku w czynnościach pielęgnacyjnych i higienicznych – gdy tego potrzebuje (choroba lub niepełnosprawność fizyczna, zajęcia sportowe, wycieczki i zielone szkoły), koniecznością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa (interwencje wychowawcze, sytuacje zagrożenia lub paniki spowodowanej czynnikami zewnętrznymi), potrzebą uspokojenia młodszego dziecka (reagowanie na jego potrzeby emocjonalne), pomocą przedmedyczną. Niedopuszczalne są intencjonalne zachowania wzbudzające poczucie zagrożenia lub noszące znamiona przemocy fizycznej, erotyzowania lub seksualizowania relacji;

➤ **Posiłki** – uczniowie są zachęceni do spożywania posiłków, zmuszanie nie jest stosowane. Uczniowie jedzą samodzielnie, w razie potrzeby młodsze dzieci z pomocą nauczyciela. Spożywają posiłki wspólnie o ustalonych porach. Dla dzieci młodszych organizowane są takie godziny obiadu, by mogły one w spokoju i bezpiecznej atmosferze spożyć posiłek;

➤ **Wspólna aktywność** – młodsze dzieci są zachęcane do udziału w proponowanych formach i rodzajach aktywności. Zajęcia i zabawy są dostosowane do możliwości uczniów. Zawsze nad uczniami sprawowana jest opieka nauczyciela. Przedstawiciele firm i instytucji mający kontakt z dziećmi (warsztaty, teatryki, koncerty, wycieczki) są sprawdzani pod względem wiarygodności. Prowadzący zajęcia dodatkowe podpisują umowę ze szkołą i mają zgodę rodziców na prowadzenie zajęć. Studenci oddelegowani przez uczelnię, dostarczają zaświadczenie o praktykach;

➤ **Przyprowadzanie i odbieranie dzieci** – przy zapisie do szkoły, w tym do świetlicy rodzice/prawni opiekunowie dzieci wskazują w karcie zapisu do świetlicy osoby upoważnione przez nich do odbioru dziecka. Odbieranie dzieci ze szkoły przez osoby dorosłe (rodzice/opiekunowie) obowiązuje uczniów klas I – III; odstępstwem od tego jest pisemne oświadczenie rodzica/opiekuna prawnego o możliwości samodzielnego powrotu dziecka ze szkoły do domu. Sprawy te szczegółowo regulują odrębne szkolne przepisy;

➤ **Dyscyplinowanie** – dzieci są wdrażane do przyjmowania odpowiedzialności za swoje działania i ponoszenia konsekwencji niewłaściwych zachowań. Uczniowie zapoznawani są ze statutem szkoły, prawami i obowiązkami ucznia, w tym z konsekwencjami konkretnych działań nieakceptowanych w szkole;

➤ **Jednolitość metod wychowawczych** – dzieci, nauczyciele i personel znają zasady panujące w szkole. Rodzice i nauczyciele współpracują w procesie wychowania dziecka;

➤ **Wzajemny szacunek** – relacja pracownicy szkoły – dziecko opiera się na wzajemnym szacunku, kulturze oraz nastawieniu na współpracę, wzajemną pomoc i zrozumienie. Niedopuszczalne jest godzenie się, brak reakcji pracowników i uczniów na agresję oraz przemoc rówieśniczą, dominację w grupie przez negatywne jednostki, ustalanie przez nie i wdrażanie nieformalnych zasad, tworzenie hierarchii grupowej;

Komunikacja werbalna i równe traktowanie – dzieci nie są etykietowane, nie są przezywane. Traktowane są równo bez względu na ich płeć, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd. Pracownicy szkoły obdarzają taką samą troską i uwagą wszystkie dzieci, respektują ich możliwości i ograniczenia. Niedozwolone jest wyłączenie skupiania uwagi na wybranych dzieciach z jednoczesnym ignorowaniem potrzeb innych, nierówne i niesprawiedliwe przydzielanie uczniom zadań – nieadekwatne do ich możliwości i wieku, nieuzasadnione zwalnianie dzieci z wywiązywania się obowiązków.

Rozdział VIII

Monitoring stosowania Polityki

§ 18

1. Dyrektor szkoły wyznacza pedagoga szkolnego jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony dzieci w szkole.
2. Pedagog monitoruje realizację Polityki i reagowanie na sygnały naruszenia.
3. Pedagog przeprowadza wśród pracowników szkoły raz w roku ankietę monitorującą poziom realizację Polityki (*wzór ankiety zał. nr 3*).
4. W ankiecie pracownicy szkoły mogą proponować zmiany Polityki oraz wskazywać naruszenia Polityki w szkole.
5. Pedagog dokonuje opracowania wypełnionych ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, propozycje zmian zapisów w dokumencie Polityki, które następnie przekazuje Dyrektorowi szkoły.
6. Dokonując ewaluacji przyjętych standardów pedagog uwzględnia głos uczniów i rodziców, np. poprzez indywidualne konsultacje, ankietę dotyczącą poczucia bezpieczeństwa i stworzenia bezpiecznego środowiska dla dzieci.
7. Dyrektor wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza nowe brzmienie Polityki.
8. Dyrektor szkoły monitoruje przepływ informacji o standardach obowiązujących w szkole do pracowników (w tym nowo zatrudnionych), do rodziców i uczniów. W miarę potrzeb organizuje szkolenia z ekspertami zewnętrznymi.

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 19

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez umieszczenie polityki na stronie internetowej szkoły w sposób dostępny dla wszystkich odwiedzających stronę, pracowników szkoły i rodziców.
3. Uczniowie są informowani o standardach na godzinach wychowawczych w pierwszym miesiącu nauki.
4. Rodzice są informowani o standardach na pierwszym zebraniu z wychowawcą w danym roku szkolnym.

Kraków, 28 lutego 2024 r.

OPIS SYTUACJI RODZINNEJ DZIECKA I PLAN POMOCY DZIECKU
(notatka służbowa na podstawie rozmów z dzieckiem, nauczycielami, rodzicami)

Data

Imię i nazwisko dziecka

W sprawie

Opis sytuacji dziecka

.....

Plan pomocy dziecku:

.....

.....

Podpisy:

KARTA INTERWENCJI

1. Imię i nazwisko dziecka

2. Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)
.....
.....

3. Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia
.....

4. Opis działań podjętych przez pedagoga/psychologa

Data

Działanie.....
.....

5. Spotkania z rodzicami/opiekunami dziecka

Data

Opis spotkania

6. Forma podjętej interwencji(zakreślić właściwe)

- zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa,
- wniosek o wgląd w sytuację dziecka/rodziny,
- inny rodzaj interwencji. Jaki?

.....
.....

7. Dane dotyczące interwencji (nazwa organu, do którego zgłoszono interwencję, data)

.....

8. Wyniki interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości, jeśli instytucja uzyskała informacje o wynikach/działania placówki/działania rodziców.

.....

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA

Tak/Nie

1. Czy wiesz na czym polega Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem? -
2. Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem, obowiązujące w szkole, w której pracujesz?-
3. Czy zapoznałeś się z dokumentem Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?-
4. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?-
5. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?-
6. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony dzieci przed krzywdzeniem, przez innego pracownika?-
7. Czy masz uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony dzieci przed krzywdzeniem?-

Jeśli odpowiedziała/eś **Tak**, podaj swoje uwagi/sugestie:

.....

.....

.....

.....

INFORMACJA ADMINISTRATORA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

Szanowni Państwo informujemy, że administratorem powierzonych danych osobowych jest Szkoła Podstawowa nr 4 z siedzibą ul. Smoleńsk 5-7, 31-108 Kraków. Są one podawane w celu realizacji zadań wynikających z przepisów prawa.

Informujemy, że:

1. Macie Państwo prawo do żądania od administratora dostępu do danych osobowych dziecka, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania, a także prawo do przenoszenia danych.
2. Macie Państwo prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych.
3. Podstawę prawną przetwarzania Waszych danych stanowi art. 6 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 1), tzn. **dane będą przetwarzane na podstawie Państwa zgody lub na podstawie przepisów prawa.**

Dane kontaktowe inspektora ochrony danych – e-mail: iod.mjo@um.krakow.pl.

Oświadczenie rodziców

Zgoda na przetwarzanie danych dziecka

Wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych mojego dziecka

.....
Imię i nazwisko ucznia

- do celów związanych z działalnością szkoły, wykorzystanie wizerunku dziecka na stronie internetowej szkoły, gazetkach szkolnych.
- wykorzystania danych osobowych w celu udziału w konkursach, zawodach sportowych, wycieczkach i wyjazdach szkolnych.

Kraków,

Podpis rodzica

*Załącznik nr 5 do Polityki ochrony dzieci:
Wzór zgody na wykorzystanie wizerunku dziecka*

ZGODA NA WYKORZYSTANIE WIZERUNKU INFORMACJA ADMINISTRATORA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

Wyrażam zgodę / Nie wyrażam zgody (właściwe podkreślić) na fotografowanie oraz nagrywanie wizerunku mojego dziecka

.....
(imię i nazwisko)

związanych z

w celu wykorzystania materiałów (na terenie jednostki, na stronie internetowej jednostki, na portalach społecznościowych, ulotkach, w gazetach lokalnych, telewizji, przez organizatora zajęć dodatkowych, itp.)- proszę wybrać właściwe:

.....
.....

Kraków,.....

.....
(Czytelny podpis rodzica lub opiekuna prawnego dziecka)

INFORMACJA ADMINISTRATORA O PRZETWARZANIU DANYCH OSOBOWYCH

Administratorem Twoich danych osobowych jest Szkoła Podstawowa Nr 4 z siedzibą przy ul. Smoleńsk 5-7, 31-108 Kraków, sekretariat@sp4krakow.pl

Informujemy, że:

1. Masz prawo w dowolnym momencie wycofać niniejszą zgodę, przy czym jej wycofanie nie wpływa na zgodność z prawem przetwarzania, którego dokonano na podstawie tejże zgody przed jej wycofaniem.
2. Masz prawo do żądania od administratora dostępu do przetwarzanych danych osobowych, ich sprostowania, ograniczenia przetwarzania, a także ich usunięcia.
3. Dane osobowe będą przechowywane do czasu wycofania zgody lub usunięcia danych przez administratora.
4. Odbiorcą są podmioty świadczące dla nas obsługę techniczną w zakresie ww. mediów oraz Dzielnica I oraz gazety lokalne.
5. Masz prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego, którym jest Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych z siedzibą ul. Stawki 2, 00-193 Warszawa.
6. Wyrażanie zgody jest dobrowolne. Brak wyrażenia zgody spowoduje u administratora obowiązek nieumieszczania wizerunku w zakresie, w którym Państwo nie wyrazili zgody na jego publikację.
7. Podstawę prawną przetwarzania danych jest Twoja zgoda.

Dane kontaktowe Inspektora Ochrony Danych: e-mail: inspektor1@mjo.krakow.pl

MATERIAŁ UZUPEŁNIAJĄCY

Wytyczne dotyczące utrwalania wizerunku dziecka (zdjęcia, filmy)

- Wszystkie dzieci muszą być ubrane.
- Zarejestrowane obrazy powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać grupy dzieci a nie pojedyncze osoby.
- Fotograf lub osoba filmująca nie spędza czasu z dziećmi bez nadzoru pracownika szkoły.
- Wszelkie podejrzenia i problemy dotyczące nieodpowiedniego wizerunku dzieci należy zgłaszać i rejestrować, podobnie jak inne niepokojące sygnały, dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Wytyczne dotyczące publikowania wizerunków dzieci

- Używaj tylko imion dzieci; nie ujawniaj zbyt wielu szczegółów dotyczących ich miejsca zamieszkania czy zainteresowań.
- Zapytaj dziecko o zgodę na wykorzystanie jego wizerunku.
- Uzyskaj zgodę rodziców/opiekunów dziecka i poinformuj wszystkich zainteresowanych o tym, gdzie i w jaki sposób zamierzasz wykorzystać wizerunek dziecka.
- Staraj się wykorzystywać obrazy pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców, dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
- Poproś specjalistów o radę w sprawie zamieszczenia obrazów dzieci na stronie internetowej – zarezerwuj czas na obróbkę zdjęć przed zamieszczeniem ich na stronie internetowej.
- Jeśli filmy wideo pochodzą z serwera Twojej organizacji, to materiał ten może być pobierany, dlatego zaleca się korzystanie z niezależnego serwera. (Na podstawie wytycznych Departamentu Ochrony Dzieci EFA, dotyczących wykorzystywania wizerunków dzieci poniżej osiemnastego roku życia, www.thefa.com).

Krzywdzenie dzieci

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, znajdujemy takie jej określenie : "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób wymienionych w pkt. 1 (chodzi o członków rodziny), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".

Przyjęcie którejkolwiek z cytowanych definicji pozwala wyróżnić 4 główne kategorie złego traktowania dzieci przez dorosłych: krzywdzenie fizyczne, krzywdzenie emocjonalne, wykorzystywanie seksualne, zaniedbywanie.

Krzywdzenie fizyczne

Analiza szeregu definicji zjawiska pozwala przyjąć, że jest to celowe używanie wobec dziecka siły fizycznej, które powoduje lub z dużym prawdopodobieństwem może spowodować uszczerbek na zdrowiu, zagrażać życiu, rozwojowi i godności dziecka. Działania te mogą obejmować: uderzanie, bicie, kopanie, potrząsanie, gryzienie, duszenie, parzenie, przypalanie, trucie, ale i również niszczenie z premedytacją rzeczy należących do ofiary.

W niektórych opracowaniach dokonuje się podziału na przemoc fizyczną w postaci czynnej i biernej. Uznaje się, że przemoc fizyczna bierna przejawia się w postaci różnego rodzaju zakazów, np.: mówienia w określonym czasie, chodzenia, załatwiania potrzeb fizjologicznych itp.

Krzywdzenie emocjonalne

Krzywdzenie emocjonalne towarzyszy wszelkim formom przemocy wobec dzieci.

Wykorzystywanie seksualne

Danya Glaser i Stephen Frosh przedstawili definicję, zgodnie z którą za dziecko seksualnie wykorzystywane można uznać „każdą jednostkę w wieku bezwzględnej ochrony, jeśli osoba dojrzała seksualnie, czy to przez świadome działanie, czy też przez zaniedbywanie swoich społecznych obowiązków lub obowiązków wynikających ze specyficznej odpowiedzialności za dziecko, dopuszcza do zaangażowania go w jakąkolwiek aktywność natury seksualnej, której intencją jest zaspokojenie osoby dorosłej”.

W literaturze najczęściej spotyka się następujący podział zachowań związanych z wykorzystywaniem seksualnym dzieci: zachowania z kontaktem fizycznym: penetracja, dotykanie intymnych części ciała dziecka, całowanie o charakterze seksualnym oraz dotykanie przez dziecko intymnych części ciała dorosłego bez zachowania kontaktu fizycznego: ekshibicjonizm, obsceniczne telefony, podglądactwo (voyeryzm), fetyszyzm, eksponowanie ciała dziecka osobom dorosłym w celu zaspokojenia ich seksualnych pragnień, prezentowanie dziecku zdjęć pornograficznych oraz włączanie go w oglądanie lub produkcję materiałów pornograficznych. Ta forma wykorzystywania zawiera również składanie dziecku propozycji o charakterze seksualnym i werbalne molestowanie (np. lubieżne komentarze na temat ciała dziecka). Szczególną formą wykorzystywania seksualnego dziecka jest kazirodztwo, określane jako obcowanie płciowe ze wstępnym, zstępnym, przysposobionym, bratem lub siostrą.

Zaniedbywanie

Zaniedbywanie to niezapewnienie dziecku odpowiednich warunków w sferze zdrowia, edukacji, rozwoju emocjonalnego, odżywiania, schronienia i bezpiecznych warunków życia, w ramach racjonalnych i dostępnych rodzicom lub opiekunom środków, co może skutkować wysokim prawdopodobieństwem spowodowania szkody dla zdrowia dziecka, jego rozwoju fizycznego, psychicznego, duchowego, moralnego lub społecznego.

Występujące u dziecka objawy fizyczne i somatyczne krzywdzenia

Charakterystyczne cechy obrażeń fizycznych specyficznych dla maltretowania:

- lokalizacja obrażeń nie tam, gdzie ich przyczyną mogą być przypadkowe urazy związane z normalną aktywnością i witalnością dziecka, a więc na czole, kolanach, czy przedramionach, ale tam, gdzie dziecku trudno byłoby je spowodować, nawet przy najbardziej ruchliwym trybie życia np. uszy, oczy, usta, szyja, ramiona, klatka piersiowa, plecy, pośladki;
- obrażenia powtarzają się i są niewyjaśnione, powstają w różnym czasie, ale mają podobny charakter;
- obrażenia pojawiają się z pewną regularnością np. po weekendach i nieobecnościach dziecka w szkole, w okolicach wypłaty pensji;
- obrażenia nie są leczone;
- obrażenia są stare i nowe, różne co do „wieku”.

Podejrzenia co do nieprzypadkowego źródła urazów mogą wzmacniać następujące czynniki:

- zwlekanie rodziców ze zgłoszeniem się z dzieckiem do lekarza w przypadku urazu;
- niewystarczające lub nieprawdopodobne wyjaśnienia obrażeń, brak jakichkolwiek wyjaśnień;
- niezgodność w opisie przyczyn pojawienia się obrażeń w relacji dziecka i rodziców;
- wygląd obrażeń jest nieadekwatny do opisu przyczyn ich pojawienia się;
- widoczna jest próba maskowania obrażeń;

- w rodzinie wcześniej występowały przypadki krzywdzenia dzieci;
- rodzic (rodzice) są alkoholikami, narkotyzują się, są chorzy psychicznie.

Obrażenia specyficzne dla doznania przemocy fizycznej:

- siniaki na częściach miękkich, w tym ślady szczypania (policzki, brzuch, pośladki, ramiona, przedramiona, łydki, uda);
- siniaki w kształcie dłoni na policzkach i pośladkach: siniaki po obu stronach ust lub policzków powstające wskutek silnego ucisku;
- siniaki po obu stronach małżowiny usznej lub naderwania i zniekształcenia małżowin;
- siniaki i urazy geometryczne - o wyraźnym zarysie, wyraźnie zaznaczonych kształtach przedmiotów, które zostały użyte do bicia (paska, klamry, kabla, kija, patelni itp.);
- siniaki na ramionach, łopatkach lub tułowi (rezultat silnego uścisku lub potrząśnięcia dzieckiem);
- łukowate ślady wbijania paznokci;
- długie i głębokie zadrapania, cięcia (np. ostrzem brzytwy, nożem itp.);
- tzw. podbite oczy;
- ślady duszenia lub krępowania czy wiązania (na szyi, nadgarstkach, w kostkach);
- uszkodzenia podniebienia i dziąseł - jako rezultat karmienia na siłę;
- częste występowanie różnych oparzeń i śladów przypaleń;
- ślady oparzeń różne co do „wieku”;
- oparzenia nietypowych (dla przypadkowych oparzeń) części ciała: tułowia, twarzy, pośladków, grzbietu dłoni itp.;
- okrągłe ślady poparzenia papierosem;
- głębokie poparzenia o regularnych kształtach (żelazko, lokówka, itp.);
- ślady ugryzień posiadające wyraźny zarys zębów człowieka dorosłego;
- łysienie lub tzw. łyse plamy - mogą być pourazowe, gdy rodzice ciągną dziecko za włosy lub być wynikiem silnego stresu emocjonalnego;
- wybite zęby,
- złamane żebra.

Symptomy i obrażenia specyficzne mogące wskazywać na wykorzystywanie seksualne:

- infekcje dróg moczowo – płciowych bez podłoża organicznego;
- bóle głowy i brzucha;
- nudności, wymioty;
- problemy z oddawaniem moczu i kału;
- siniaki na klatce piersiowej, pośladkach, podbrzuszu, udach;
- infekcje jamy ustnej;
- niewyjaśnione owrzodzenia, krwawienia i jakiegokolwiek rany okolic genitaliów i odbytu (otarcia, zaczerwienienia, stany zapalne).

Oczywiście część z tych symptomów i obrażeń nie jest możliwa do zaobserwowania przez nauczyciela, pedagoga. Może jednak wnioskować o nich obserwując częste prośby dziecka o możliwość skorzystania z WC, jego trudności w chodzeniu, siadaniu czy wykonywaniu pewnych ćwiczeń gimnastycznych.

Symptomy fizyczne zaniedbywania dziecka w rodzinie:

- bardzo niska higiena osobista - dziecko jest zawsze brudne, ma stale brudne paznokcie i ubranie itp.;
- brudne, stale noszone, nie reperowane ubranie, nieodpowiednie do pogody i rozmiarów ciała dziecka ubranie;
- ślady licznych ukąszeń (pchły, pluskwy);
- świerzb;

- dziecko jest stale głodne;
- dziecko szybko przybiera na wadze, poprawia się jego ogólna kondycja podczas krótkich pobyków poza domem rodzinnym, a jego wygląd pogarsza się po powrocie;
- zbyt niska wobec wieku waga i wzrost lub wręcz wychudzenie, wymizerowanie;
- chroniczne choroby;
- choroby nieleczone, urazy;
- ropne zapalenia skóry;
- próchnica zębów, zły stan higieny jamy ustnej;
- oznaki odmrożeń;
- ciągle zmęczenie, apatia.

Behawioralne symptomy krzywdzenia fizycznego:

- poszukiwanie przez dziecko stałej uwagi nauczyciela, ciągle zwracanie na siebie uwagi;
- tzw. ciągle „czepianie się”, „lepienie się” do dorosłych;
- tzw. „zimne wyczekiwanie” polegające na tym, iż dziecko stale obserwuje dorosłych, aby modyfikować swoje zachowanie, w celu uniknięcia ewentualnej przemocy;
- ciągły tzw. „niemądry” uśmiech, stosowany przez dzieci, by wydać się bardziej przyjaznymi;
- postawa nadmiernie narzekająca;
- postawy ekstremalne: wrogość, agresja, napady złości - nadmierna uległość, wycofywanie;
- zbyt pośpieszne przeproszenie;
- nie reagowanie płaczem na ból;
- brak reakcji na płacz innych;
- wyraźny brak radości życia;
- opory przed rozbieraniem się np. na lekcjach wychowania fizycznego lub u lekarza;
- lęk przed powrotem do domu, wyrażanie niechęci do powrotu;
- wyrażanie lęku przed rodzicami;
- noszenie ubrań zakrywających kończyny górne i dolne nawet w upalne dni;
- gwałtowne uniki (kulenie się), w odpowiedzi na próbę dotknięcia czy pogłaskania.

Behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego:

- zbyt duża erotyzacja dziecka, znajomość zachowań o seksualnym charakterze;
- zachowania seksualne nietypowe dla wieku (duża częstotliwość takich zachowań, ich kompulsywność, dokładne odwzorowywanie);
- prowokacyjne zachowania seksualne w stosunku do dorosłych jak i do rówieśników (np. dotykanie genitaliów i zachęcanie do masturbacji, u starszych dzieci promiskuityzm);
- używanie nowych, niespotykanych dotąd nazw organów i czynności płciowych, obsceniczne wyrazy i zwroty;
- nadmierna, kompulsywna masturbacja powodująca czasami nawet urazy fizyczne;
- agresywne (przemocowe) zachowania seksualne wobec rówieśników, symulowanie w zabawach stosunków seksualnych, odgrywanie przemocy seksualnej na lalkach i zabawkach;
- wypowiedzi, teksty pisane, rysunki o kontekście seksualnym;
- wagarowanie, „porzucanie” szkoły· wycofanie się z kontaktów społecznych, złe relacje z rówieśnikami;
- generalny brak zaufania - dziecko nie ufa nikomu;
- postawa obojętności wobec wszystkiego, uciekanie od rzeczywistości;
- głębokie stany depresyjne, postawa stałego wycofania się;
- zachowania regresywne, nieodpowiednie do wieku;
- częste napady złości i złego humoru lub trudne do wytłumaczenia zmiany zachowań;
- przerwanie aktywności, które dotychczas sprawiały dziecku przyjemność np. słuchanie muzyki, uprawianie sportu itp.;

- wyrażana niska samoocena i stałe poczucie winy;
- mówienie o sobie, że jest się złym, brudnym, zepsutym;
- samookaleczenia, myśli i próby samobójcze, wrogość wobec samego siebie;
- ucieczki z domu;
- kradzieże, kłamstwa, jawne oszukiwanie (w nadziei, że ktoś to wykryje);
- lęk i niechęć jawna lub sugerowana do przebywania z określonymi dorosłymi;
- wyraźna niechęć przed powrotem do domu, znajdowanie wielu wymówek, by opóźnić powrót;
- zaburzenia jedzenia z rozwinięciem w anoreksję lub bulimię bądź też nagła zmiana nawyków jedzenia;
- obawa, niechęć przed badaniami medycznymi, niechęć do rozbierania się.

Przedstawione tu behawioralne symptomy wykorzystywania seksualnego dziecka pojawiają się w literaturze najczęściej. Wiliam N. Friedrich w artykule „Bezpośrednie konsekwencje wykorzystywania seksualnego dzieci – przegląd literatury” pisze jednak, że objawy stwierdzone u dzieci i nastolatków – ofiar wykorzystywania seksualnego często mają charakter ogólny i nie różnią się (nie licząc nietypowych zachowań seksualnych) od objawów będących następstwem innych traumatycznych przeżyć powodujących u dziecka napięcie i niepokój. Określa się je jako przejawy stresu pourazowego (PTSD).

Zespół stresu pourazowego (posttraumatic stress disorder) to rodzaj zaburzenia lękowego, który charakteryzuje:

- przeżywanie na nowo urazowej sytuacji w natrętnych wspomnieniach i koszmarach sennych;
- poczucie odrętwienia i przytępienia uczuciowego;
- odizolowanie od innych ludzi;
- brak reakcji na otoczenie;
- niezdolność do przeżywania przyjemności;
- unikanie działań i sytuacji, które mogłyby przypomnieć przeżyty uraz;
- stan nadmiernego pobudzenia wegetatywnego z nadmierną czujnością i wzmożoną reaktywnością na bodźce oraz bezsensownością;
- lęk;
- depresja;
- myśli suicydalne (samobójcze) - odczuwanie potrzeby odebrania sobie życia, połączonej zwykle z poczuciem bezsensu własnej egzystencji.

Podejrzenia zrodzone na podstawie uzyskanych informacji lub/i obserwacji któryś z przedstawionych wyżej symptomów nauczyciel, pedagog powinien zweryfikować analizując wiedzę jaką posiada na temat czynników ryzyka krzywdzenia dziecka występujących w konkretnej rodzinie. Przemocy w niej mogą sprzyjać zaburzenia w trzech sferach życia rodzinnego, są nimi: małżeństwo, rodzicielstwo i czynniki ekonomiczne.